

Jak se mění sociální služby na Vysočině

Centrum pro kvalitu a standardy v sociálních službách (CEKAS) při Národním vzdělávacím fondu, o. p. s. (NVF) ve spolupráci s Krajem Vysočina pomáhá formou vzdělávací podpory ředitelům domovů důchodců (zřizovaných Krajem Vysočina, městy a církví) a ředitelům ústavů sociální péče v Kraji Vysočina v přípravě na naplňování standardů kvality v jednotlivých zařízeních. Realizuje od listopadu 2005 projekt „Vzdělávání zadavatele a poskytovatelů v oblasti standardů kvality sociálních služeb v rezidenčních službách v Kraji Vysočina“. K dnešnímu dni bylo proškoleny 173 osob. V rámci tohoto projektu probíhají vzdělávací aktivity – skupinové workshopy (dosud proběhlo 10) a individuální konzultace v zařízeních, které si kladou za cíl seznámit ředitele s praktickým obsahem jednotlivých standardů. Lektori vyškolení v oblasti standardů kvality poskytují individuální konzultace „na místě“ a díky tomu mohou reflektovat aktuální potřeby jednotlivých zařízení. Součástí dvouletého projektu je i nabídka vzdělávacích aktivit pro vybrané pracovníky jednotlivých zařízení. Každé zařízení si v rámci projektu „nechá vyškolit“ tzv. průvodce kvalitou. Finanční prostředky na realizaci projektu získal CEKAS a jeho partner Krajský úřad Kraj Vysočina z Evropského sociálního fondu (Operačního programu rozvoje lidských zdrojů, opatření 2.1

O tom, že proces zavádění standardů kvality zasahuje už nyní do praxe jednotlivých zařízení, svědčí i názory oslovených ředitelů domovů důchodců v Kraji Vysočina.

Ing. Miloš Roudenský, ředitel Domova důchodců v Telči: „... na straně klientů je to zlepšení ubytovacích podmínek nákupem nového zařízení, dosažení vyššího stupně samostatnosti a soukromí při koupání ve více koupelnách apod.“ „... na straně personálu je to prohloubení uvědomění si svých kompetencí v rámci pozice mě jako pracovníka sociální služby.“

Bc. Pavel Haška, ředitel, ředitel „Domova odpočinku ve stáří“ Diakonie ČCE v Myslibořicích: „... významným dopadem procesu zavádění standardů je individuálním přístupem ke každému uživateli, vytvoření podmínek pro vznášení připomínek a stížností, vytvoření pravidel pro vyřizování stížností a zapojení klientů do tohoto systému. Na straně pracovníků je důležité uvědomění si své role a kompetencí, citlivější přístup k klientům a ochrana práv klientů.“

Ing. Jaroslav Pokorný, ředitel Domova důchodců ve Velkém Újezdu: „... klientům je poskytována stále stejná služba. Personál se pod vlivem práce na standardech učí dodržovat práva klientů na soukromí a citlivě komunikovat s klienty. Pod vlivem zavádění standardů došlo i ke zlepšení materiálního vybavení. Byla pořízena polohovací lůžka a zvedací zařízení, která zkvalití život klientům a zároveň také ulehčí práci personálu. V rámci pracovního týmu došlo ke změnám v jeho složení. Zřídil jsem dvě nová pracovní místa pro rehabilitační pracovníky, jedno nové místo pro sociálních pracovníků a jedno místo pro pomocný personál.“

Zákon o sociálních službách

1. ledna 2007 vstoupí v účinnost nový zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, který přináší zásadní změny v sociální oblasti. Nový zákon rozšiřuje dosavadní spektrum sociálních služeb, mění způsoby a pravidla pro jejich financování, přináší nové požadavky na kvalitu sociálních služeb a zavádí nové způsoby kontroly této kvality. S účinností nového zákona se změní i vztah mezi poskytovatelem sociální služby a jejím uživatelem. Uživatel bude vstupovat do jednání s poskytovatelem služby, uzavře s ním „smlouvu“ a službu si „nakoupí“. Stane se tak aktivnějším účastníkem při výběru poskytovatele, typu a rozsahu služby. Podle nového zákona dostane uživatel do svých rukou příspěvek na péči a sám se rozhodne, jaké služby si „nakoupí“. Výše příspěvku na péči bude přiznávána podle závažnosti nepříznivé sociální situace, ve které se člověk v průběhu života ocitne.

Nová kritéria kvality kladou v praxi značné nároky i na samotné poskytovatele sociálních služeb. Poskytovatelé se na tyto změny začínají připravovat už nyní tím, že mění některá pravidla fungování služby (zvláště ta, která přímo zasahují do práv uživatelů). Sociální služby mají podle nových standardů přecházet od tzv. péče o klienta k maximálně možné podpoře klientovy soběstačnosti a nezávislosti. Zavádění standardů kvality do praxe sociálních služeb je dlouhodobý proces probíhající na více úrovních (státní, krajské, obecní a na úrovni profesních asociací).

Co jsou to standardy?

Standardy dávají uživatelům služeb, jejich poskytovatelům i všem ostatním ověřitelné vodítko, jak mají jednotlivé služby vypadat; jedním z cílů je ochrana práv uživatelů. Definují KDO službu poskytuje (standardy personální), KDE ji poskytuje (standardy provozní) a především JAK ji poskytuje (standardy procedurální). Jsou založeny na následujících principech:

Princip dodržování práv uživatelů - uživatelé jsou v nevýhodném postavení vůči zařízení a jeho pracovníkům, zařízení proto usiluje o vytváření podmínek, v nichž uživatelé služeb mohou svá práva naplňovat.

Princip respektování volby uživatelů - zařízení vytváří podmínky, v nichž se uživatelé služeb mohou cítit důstojně, rozhodovat se s porozuměním důsledků svého rozhodnutí.

Princip individualizace podpory - služby jsou individuálně přizpůsobené jednotlivým uživatelům.

Princip zaměření na celek - na situaci uživatele služeb se pohlíží v souvislostech, nikoli jen v dílčích aspektech.

Princip flexibility - služby se pružně přizpůsobují potřebám uživatelů, nikoli uživatelé potřebám pracovníků, zaběhaným způsobům práce a režimu zařízení.

Co je CEKAS?

Centrum pro kvalitu a standardy v sociálních službách (CEKAS) vzniklo v lednu 2004 při Národním vzdělávacím fondu, o. p. s.. Hlavní motivací zakladatelů CEKAS bylo podpořit další využívání výsledků práce vzešlé za poslední léta z řady pilotních projektů, které Národní vzdělávací fond v oblasti rozvoje sociálních služeb realizoval nebo se jich účastnil jako partner.

Kontaktní osoba pro média: Eva Bedrníčková, NVF o.p.s., Opletalova 25, 110 00 Praha 1, tel. 602211891, 224 500 538, bedrnickova@nvf.cz

Více informací www.cekas.cz, www.nvf.cz